

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

बी. ए. – (विशारद) सामाजिकशास्त्रे

परीक्षा : डिसेंबर – २०२२

तृतीय वर्ष

सत्र – ६

विषय:- आधुनिक महाराष्ट्राचा सामाजिक, आर्थिक व सांस्कृतिक इतिहास (HC – 602)

दिनांक : १३/१२/२०२२

गुण : ६०

वेळ : दु. २.०० ते दु. ४.३०

- सूचना :**
१. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
  २. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
  ३. उत्तरपत्रिकेत प्रश्नपत्रिकेतील प्रश्नक्रमांक लिहिणे आवश्यक आहे.

- प्र.१. पुढील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) (४०)**
- १.१ मध्ययुगातील महाराष्ट्रातील शिक्षणव्यवस्थेचे सविस्तर वर्णन करा.
  - १.२ मध्ययुगीन समाजातील स्त्रियांच्या परिस्थितीचे वर्णन करा .
  - १.३ डॉ . बाबासाहेब आंबेडकरांनी अस्पृश्यता निवारणासाठी केलेले कार्य स्पष्ट करा.
  - १.४ मध्ययुगीन आर्थिक जीवनाचा आढावा घ्या.
  - १.५ विसाव्या शतकातील महाराष्ट्रातील शेतकरी चळवळीबद्दल टिपण लिहा.
  - १.६ मराठी साहित्याच्या क्षेत्रातील विविध प्रवाहांचा आढावा घ्या.
- प्र.२. पुढील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (१०)**
- २.१ स्त्रीमुक्तीसाठी पुरुष सुधारकांनी केलेल्या प्रयत्नांचा आढावा घ्या.
  - २.२ जातीभेद आणि अस्पृश्यता निवारणासाठी महात्मा ज्योतिबा फुले यांनी केलेले कार्य सांगा
  - २.३ ब्रिटिशांनी केलेल्या दळणवळणाच्या सुधारणांचा औद्योगिकीकरणावर व व्यापारावर काय परिणाम झाला ते सांगा.
  - २.४ विसाव्या शतकातील कामगार चळवळीबद्दल माहिती द्या.
- प्र.३. टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन) (१०)**
- ३.१ प्रार्थना समाज
  - ३.२ महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे
  - ३.३ ब्रिटिश सरकारचे साम्राज्यवादी धोरण
  - ३.४ भूदान चळवळ

Translation in English

Sub: Social, Economic and Cultural History of Modern Maharashtra (HC-602)

Date : 13/12/ 2022

Marks : 60

Time :2.00 pm To 4.30 pm

Instructions:

- 1) All Questions are Compulsory.
  - 2) Figures to the right indicate full marks.
  - 3) In the case of any doubt the Marathi version shall be held to be authentic and final.
  - 4) While writing answers the respective question numbers must be mentioned in the Answer Book.
-

Q.1. Answer the following questions in detail. (Any Four) (40)

- 1.1 Describe in detail the education system in Maharashtra during the Middle Ages.
- 1.2 Describe the condition of women in medieval society.
- 1.3 Explain the work done by Dr. Babasaheb Ambedkar to end untouchability.
- 1.4 Review medieval economic life.
- 1.5 Write a note on the peasant movement in Maharashtra in the 20th century.
- 1.6 Review the various currents in the field of Marathi literature.

Q.2. Answer the following questions in brief. (Any Two) (10)

- 2.1 Review the efforts made by male reformers for women's emancipation.
- 2.2 Explain the work done by Mahatma Jyotiba Phule to end casteism and untouchability.
- 2.3 Explain the effect of British communication improvements on industrialization and trade.
- 2.4 Give information about the labor movement of the 20th century.

Q.3. Write short notes. (Any Two) (10)

- 3.1 Prarthana Samaj
- 3.2 Maharshi Vitthal Ramji Shinde
- 3.3 Imperialist Policy of British Government
- 3.4 Bhudan movement